

Така ситуація може бути продукована ЗМІ, які латентують або навпаки загострюють конфліктне ставлення сторін одна до одної. Тому що, мережеві структури впливають на діяльність міжнародних організацій та інституцій в улагодження конфлікту, мобілізації миротворчих міждержавних взаємовідносин, гармонізації спільних зусиль в антивоєнній та миротворчій діяльності

Таким чином, у закономірному характері розвитку соціального світу у дихотомії миротворення і війнотворення формується культура і навіть естетика інформаційних миру і війни, уявлення суб'єктів соціального світу про необхідність і можливість цих станів і відповідних процесів у державі та громадянському суспільстві. Відновлення миру необхідно проводити гібридним та мережевим способом на усіх рівнях безпеки країни. Миротворення як опір інформаційній війні стає реальним за умов створення «фабрик думки», спрямованих на підтримку миру, обмін досвідом між державами та громадськими і громадянськими інституціями – усе це має проводитись за допомогою засобів масової інформації об'єктивно та не спотворено.

Література

1. Козер Л. Функции социального конфликта / Льюис Козер ; пер. с англ. О. Назаровой; под общ. ред. Л. Г. Ионина. – М.: Идея-Пресс: Дом интеллектуал. кн., 2000. – 205 с.

2. Панарин И. Н. Информационная война и геополитика / И. Н. Панарин. – М.: Поколение, 2006. – 560 с.

3. Bloechl T. D. Mission Complete?: Tactical Intelligence during the Transition from War to Peace / Timothy D. Bloechl. – Fort Leavenworth, Kan.: School of Advanced Military Studies, U.S. Army Command and General Staff College, 1992. – 66 p.

Поліщук Павло Анатолійович
аспірант Донецького національного
університету імені Василя Стуса

ФІЛОСОФСЬКА ПРОБЛЕМА ВІЙН І МИРУ КРІЗЬ ПРИЗМУ ПОГЛЯДІВ Т. БЛЕРА

Починаючи і античних часів і до сьогодні, філософія накопичила широке коло глобальних проблем людства. Одним з ряду актуальних питань у цьому ключі є проблема миру і війни. Людина завжди прагнула до вирішення конфліктів цивілізованим шляхом. Проте, не всі суперечки можливо розв'язати ненасильницькими методами. В усьому світі філософи та науковці пропонували свої способи часткового вирішення питання миру та війни, оскільки розв'язати його у повному обсязі практично неможливо. Ми можемо зустріти як ідеї повного пацифізму та ненасильницьких методів спротиву, як, наприклад, у

Махатми Ганді, так і різноманітні наукові концепції, які пропонують різні шляхи боротьби зі проблемою.

Одним з таких науковців є Юхан Галтунг. Він виступав засновником та першим директором всесвітньо відомого Міжнародного інституту проблем миру а також одним з засновників «Журналу дослідження миру» (Journal of Peace Research) [1, с. 131]. Результатом його наукової діяльності у сфері підтримання глобального миру стала концепція мінімалізації насильства та несправедливості у світі. Саме твердження про мінімалізацію насильства значною мірою резонує з поглядами Тоні Блера, який обіймав пост прем'єр-міністра Великої Британії з 1997 до 2007 рр.

Військові конфлікти у Європі та світі наприкінці ХХ – початку ХХІ століття та участь у них Великобританії призвели до формування у Т. Блера ідей «ліберального інтервенціонізму» та концепції «гуманітарних інтервенцій» [2, с. 298]. Хоча поняття «ліберального інтервенціонізму» вже закріпилося у науковому обігу як економічний термін (застосовувався німецькими дослідниками 1930-х рр. О. Рюстовим та В. Репке), проте британський прем'єр зумів надати йому нового значення, яке відбивало сучасні реалії. На думку Т. Блера, якщо військовий конфлікт все ж таки виник, процес його розв'язання має спиратися на чіткі правила. Невід'ємним атрибутом вирішення ситуації також вважалося дотримання певних етичних норм по відношенню до цивільного населення та ворогуючих сторін. Гуманітарна інтервенція, за Блером, мала обов'язково спиратися на згоду керівництва країни, яка потребує допомоги, на застосування збройних сил іншої держави на своїй території. Таким чином, на першому місці були інтереси країни у якій і проводять ці заходи. Інакше важко відрізнити допомогу від звичайного силового загарбання.

У 1999 р. прем'єр-міністр виголосив промову в Економічному клубі Чикаго, яка носила назву «Доктрина міжнародної спільноти», яка була реакцією на події у Косово та участь світової спільноти у них [3]. Вказаний виступ став знаковим у міжнародній політиці та миротворчій діяльності, оскільки Блер наголошував на тому, що відповідальність за військові конфлікти лежить не лише на його учасниках, а й на світовій спільноті. Політик закликав до того, щоб сильні країни перестали диктувати свої умови політичної гри на міжнародній арені своїм слабшим опонентам. В іншому ж випадку ми отримуємо середовище, готове до народження суперечностей та протиріч, які в подальшому переростають у відкритий військовий конфлікт. Разом з тим, гостро критикувалася політика невторчання у конфлікти в яких порушуються права людини. Важливим моментом врегулювання конфлікту, на думку Т. Блера, був процес налагодження переговорів та досягнення домовленостей між ворогуючими сторонами.

На мою думку, найважливішим тут є той факт, що ці принципи політик намагався поширити не лише всередині Великобританії, а й у всьому світовому співтоваристві. Саме тому ці ідеї мають багато точок дотику з миротворчими концепціями Ю. Галтунга. Хоча ці принципи зовнішньої політики Блера і не могли вирішити питання воєн загалом, але вони слугували ґрунтом для

гуманізації світової спільноти і були одним з шаблів до розв'язання цієї проблеми.

Література

1. Теория международных отношений: Хрестоматия / Сост., науч. ред. и коммент. П.А. Цыганкова. – М.: Гардарики, 2002. – 400 с.

2. Кандуба Т. Етичні засади зовнішньої політики урядів тоні Блера / Т. Кандуба // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. – 2009. – Вип. 27. – С. 297-300.

3. Prime Minister's Speech: Doctrine of the International Community at the Economic Club, Chicago. – 24 April, 1999. – Електронний ресурс. Режим доступу:

<http://web.archive.org/web/20070629064926/www.pm.gov.uk/output/Page1297.asp>

dr Roman Łukasz

Wyższa Szkoła

Gospodarki Euroregionalnej

im. Alcide De Gasperi w Józefowie

CZŁOWIEK A WOJNA: WYBRANE FILOZOFICZNE I POLEMOLOGICZNE KONCEPCJE

Współcześnie możemy zaobserwować zapotrzebowanie na analizę problemów wojen i konfliktów zbrojnych w interdyscyplinarnym ujęciu, między innymi w perspektywie filozoficznej i polemologicznej. Wielu naukowców i specjalistów z zakresu badań nad bezpieczeństwem i obronnością nieustannie poszukuje odpowiedzi na pytanie w jakim stopniu polemologia pomoże lepiej zrozumieć współczesną wojnę. Teoretyczne podstawy polemologii i filozofii powinny być wykorzystywane do wzbogacania wiedzy o wojnie, konfliktach zbrojnych i pokoju.

Zjawisko wojny i pokoju od początków historii było nieustannym przedmiotem zainteresowania zarówno władców, jak i specjalistów polityczno-militarnych. Wojny są realną częścią złożonej rzeczywistości. Żadne bowiem zjawisko, w tym wojna, nie pojawiło się znikąd, lecz rozwijało się na przestrzeni dziejów. Bez wiedzy o wojnie niemożliwe jest zrozumienie, jak kształtował się współczesny świat i dlaczego nawet najbardziej rozwinięte społeczeństwa musiały czasami walczyć. Dociekania nad wojną i pokojem obejmują dwie orientacje metodologiczno-teoretyczne: orientację peace research – badania nad pokojem, zwaną także jako orientacja irenologiczna (gr. eirene – pokój, spokój), a także orientację polemologiczną (gr. polemolos – wojna, bój, walka). Według teoretyków pierwszego nurtu droga do poznania istoty i źródeł wojen wiedzie przez poznanie warunków, natury i struktury pokoju. Reprezentanci drugiej orientacji są zaś zdania, że należy postępować odwrotnie, badać najpierw źródła wojen, ich istotę i charakter, a dopiero potem ustalić warunki ich eliminacji z życia społeczeństwa. Warto zaznaczyć, że polemologia przybiera na sile i znaczeniu. Uwidacznia się to w różnych formach działań zmierzających nie tylko do stworzenia